

acriores reddent humores, ac extendent, ac irritabunt partes, quibus affiguntur. Si igitur id contingat in epileptico, facile instantem insultum arguet; partim enim irritabuntur partes, partim acriores reddentur spiritus, unde mox convulsio succedit; & id erit certissimum, si ad summum humerum, cervicem, aut dorsum dolor, & tensio urget; distribuetur enim materia acris, ac tendens per arterias ad caput, & spinalem medullam tendentes, vel ad totum corpus, si totum sensim obtupestant tensione sola, vel ad caput solum tendentes, & motum tonicum excitantes, unde torpor universalis, vel per easdem arterias ad caput, si insomnia sint perturbata; à partibus enim illis acribus, ac tendentibus variis, atque incertis motibus movebuntur species rerum.

LVI. *Exigua quadam super apparere, velut sanguinis substillata, urinas, sudores, vomitus, dejectionesque, ejusmodi est quidem omninò malum, sed eo quot frequentius reverterint.*

Sermo intelligendus de necessitate abundantis excretionis per unumquodque recensitum excretionum genus, eaque non succedat nisi in quantitate minima: id malum esse nemo est qui non videat, atque illud fieri, vel propter villorum debilitatem, vel propter materiæ pertinacem resistantiam, vel propter utramque simul. Id verò erit eò deterioris ominis, si frequentius contingat; eo enim majorem necessitatem excretionis arguet, detento namque humore gravata, & irritata natura tentat identidem expellere, sed non potest fracta viribus, vel pressa materiei duritie.

Urina exigua & substillans & quot frequentior deterior.

Rurfus ex Coacis juxta Dureti ordinem.

t. 5. libri primi.

EX frigore pessima urina suppressio.

Vel enim per convulsionem contractus est, & in contractione persistit sphincter cervicis, & in hoc casu, nisi adsit spirituum, & sanguinis vitium, minus periculi imminere potest, nisi quandò convulsio est tam contumax, ut diù persistat, & cogat urinam à sanguine non secerni; vel per frigus ita coaguletur sanguis, aut humor aqueus, ut fluere, adeoque secerni urina non possit, quod sanè non nisi pessimum esse potest. Vide expos. t. 26. libri primi.

Pessima suppressio à frigore.

Crebri ex lumbis horrores cum cita caloris vicissitudine calamitosi; nam acerbissima urinae suppressio denunciatur. Atque his exsudare pestiferum.

Suppressa ex horrore lumborum alternè caloribus succedente calamitosa, & si ex sudor, pestifera.

Suppressionem urinae, quae subsequitur crebros ex lumbis horrores alternè succedentes calori, indicatur manifestè fieri per impedimentum aliquod circa renes, calculis nempe, vel materia crassa, & mucosa, aut his simili, quae vel urethres, vel exitum è Renum glandulis impediatur, unde urina subsistens modo horrorem, modò calorem excitat, prout huc illuc dimota modò permittit sanguini fluxum ad partes, quas calefacit, & sensum caloris excitat, modo occludit canales ejus validè premendo, & fit frigoris sensus, qui conjunctus cum urinae partibus stimulantibus acriorem sensum excitat, & fit horror. Sudare jam concipiatur ita affectus aliquis: pars igitur magis aquea cum aliqua portione purioris salis à tota massa urinae subsistentis elicietur, & reliquum evadet densius, & partes salinae, ac terrae minus mistae, unde dolores excitabuntur majores, & tota materies evadet difficilior ad motum, & fluxum; erit igitur his exsudare pestiferum.

26. lib. primi,

Quae cum rigore sistuntur urinae sunt pravae, & convulsifica, idque cum aliis, tum si cui jam soporato sistantur. Ac tum praeterea parotides fore sperabile.

Suppressa à rigore praecipuè in somno prava, & convulsifica; ac tum fortè parotides.

Si enim sistuntur per convulsionem Sphincteris, manifestum est, cum rigor sit affectio totius corporis, materiam rigorem excitantem esse validam, immò etiam crassam, & permistam humoribus, qui in sinus musculorum derivantur, ex quibus erumpere non possit, postquam se se effudit quaquaversum; ex quo periculum ingens. Quod si id in somno contingat, erit certius indicium hujus mistionis, tum enim alimentum distribuitur ad partes, cum quo ferri poterit materia haec crassior, cum verò non feratur solùm, verum etiam vi villorum exprimantur fuligines, indicabitur tanta crassities, ut expelli non possit, adeoque hærebit intra villos, & validius contractos reddet. Cum verò intra villos non hæret, sed solùm extrinsece sollicitat, fit perpetua contractio, ut in musculis nostris. Quando igitur ejusmodi materies est permista sanguini, cum supponatur crassa, separari poterit in iis glandulis, quae viscidum simile natura separant, adeoque poterit in parotidibus deponi. Ex his patet cur.

30. Ibi.

30. *Ibidem.*

Quibus rigor, urina subsistit. Altera nempe de causa, vel utraque Rigore supprimatur.
expositarum.

38. *Ibidem.*

Qui cum feroci perturbatione somno excussi è potestate sui exeunt, gravissimum malum, habent & convulsificum, idque cum aliis, tum si prorumpant sudores. Convulsifica sunt etiam cervicis, & dorsi perfrictiones, cujusmodi planè videntur corporis universi, ac tum urinae spumantes.

Patet hoc totum ex doctrina nostra de Sensibus internis pendere à materia acri libera per spirituum ductus fluente, unde etiam in musculos, ut convellantur. Fiet illa acrior, si pars aquea per sudores detrahatur. Simile periculum convulsionis impendat oportet à perfrictione universali, & illa enim indicat vellicans quiddam liberum ab humore retundente, quod confirmabitur, si urinae spumescant, neque enim spuma fit, nisi cum partibus subtilioribus motu suo viscidas partes se jungentibus in libertatem assertis totam vim cohaesionis exercent eadem partes, unde bullarum velum possunt constituere.

Spumans in perfrictionibus universalibus malus.

155. *Ibidem.*

Quibuscumque febrium initiis, oborta sternutatione, sanguinis stillicidia fiunt è naribus, siquidem urina quarto die hypostasin habeat albam, vacationem morbi septimo fore ostendit.

Quoniam sternutamenta à materia vellicante nervos narium proveniunt; si igitur hæc in initiis febrium succedant, febrilis materia erit in motu, & partes etiam extremas & subtiles pervadet, unde judicari poterit coctum non ita difficilis: Si igitur quarto die critice indice adsit sedimentum album, bonæ coctionis erit indicium, & in septima solvetur morbus. Quia verò per solam vim sternutationis rumpuntur non rarò canaliculi sanguinis capillares, qui per nares internas ducentur, hinc nec mirum est, si stillicidia fiant è naribus, nec certum quid indicare illa possunt; nisi quod, cum stillicidia quælibet sint mali ominis, deduci potest ex hoc pronunciatum, stillicidia sanguinis è naribus non esse mala, cum quarta die sit hypostasis alba; sed neque id constare potest, neque enim hæc stillicidia sunt symptomata, sed à succussu sternutationis oriuntur.

Hypostasis alba ad diem quartam in febre cum sternutamentis, & stillicidiis sanguinis in principio, bona.

13. cap. 14. lib. 2.

In convulsione diu obmutescere malum; at verò parumper, aut lingua apoplexiam, aut brachii, partiumque dextra sitarum denunciat. Exsolvitur autem urinis repentiè multis, & cumulatè proruptis.

Subita, & copiosa convulsionem, & apoplexiam tollit.

Patet hoc totum, ex doctrina nostra, & superioribus facilè. Urina autem subito, & cumulatè prorumpens secum rapit quicquid acris, & aquei convulsionem, & apoplexiam peperit.

8. cap. 16. lib. 2.

Atque hæc sunt dolorifica mala. Pleuriticis autem prodest alvum mollescere, sputum colorari, strepitus in pectore nullos edi, urinam benè procedere. Eorum contraria difficilia sunt, & sputum dulcescere.

Benè procedens Urina in pleuriticis bona.

Urinis enim benè procedentibus, nempe quasi naturaliter se habentibus, bona coctio sperari potest.

7. cap. 19. lib. 2.

Si cui aquoso cum febre urina pauca sit, atque turbida, perniciosum.

Parva, & turbida in Ascite perniciofa.

Urinæ enim parva quantitas in Ascite significat maximam partem liquidi ad augendam Ascitin derivari, cum non expurgetur per urinam: turbata autem agitationem in humoribus non naturalem, & fortè tabem, & putrefactionem partium solidarum.

7. cap. 22. lib. 2.

Quibus urina clam illabatur ad pudendum, exsolvantur desperati.

Urina clam fluens exsolutionem irreparabilem.

Patet ex doctrina nostra sensus, & motus, & anatomicis; jam enim exsoluti sunt in illa parte, & successivè plus minus exsolvantur in cæteris.

8. cap. 22. lib. 2.

Stranguriæ ileum superveniens septimo die perimit, nisi oborta febrè urina fluxerit cumulate.

Urina copiosa post ileum stranguriæ supervenientem salutaris.

Effatum hoc idem omninò est cum aph. 44. sectionis 6. habet enim. *Quibus à stranguria volvulus supervenerit, intra septem dies moriuntur, nisi*

si febre superveniente copiosa urina fluxerit: & simile quid illud est quod superius exposuimus num. 48. de urinis, *Cum ileosis interceptio est urinae, cito mors venit*, nisi quod in eo pronunciato videtur supponere, ileum præcedere suppressioni urinae, vel simul cum ipsa fieri; hic autem ileum stranguriae supervenire. Huc igitur transferenda quæ eò loci notavimus; Ileum enim stranguriae superveniens vesicam premere, & collum potest, & Ureteres, adeoque ex toto urinam suppressere, sed illud in re præsentem crediderim, Ileum comprimere cervicem vesicæ, ita ut possit urina in vesicam fluere, sed non extra ferri: hinc fiet, ut duo corpora se mutuò urgeant, vesica nempe turgida, & intestinum ileum pariter tumidum, unde utraque se mutuò impediunt ab actionibus suis. Superveniat jam febris, quæ per calorem, & motum partes omnes in contractionem validam agat, ita ut musculus vesicæ ipsam premat tam validè, ut compressionem ilei, & resistentiam propriam cervicis superare possit, & diù contrahatur, quousque nempe pars maxima urinae effluxerit: Ileum igitur ab impedimento vesicæ subtrahetur, & propter hanc libertatem, & majorem villorum nisum in febre poterit se exonerare à facibus Iliacæ producentibus, vel solvetur per urinam inflammatio.

Ex Aphorismis.

Ex 12. prima.

Patet ad ea verba: *Urina quoque & excrementa, & sudores cum apparuerint, judicatu faciles, vel difficiles, & breves, vel longos fere morbos indicant.* Patet, inquam, Urinas Hippocratem indicare. Urinae indicant.

69. (vel 68. juxta Foesium.) sect. 4.

Quibus non sine febre urinae sunt crassæ, grumosæ, & pauca, si ab his tenues, & copiosa mejantur, profunt; maximè verò tales redduntur, quibus statim ab initio, vel non ita multo post sedimentum inest.

Aphorismus hic idem est, ac textus 53. Dureti, sed multò melius, ac clariùs latinè redditus à Vorestio, & Foefio (quorum est hic exscripta versio) quam à Dureto; itaque vide textum illum 53.

70. ejusdem sect.

Quibus per febres urinae turbatae, quales jumentorum, iis dolor capitis vel adest, vel aderit.

G

Hujus